

Handläggare
Marithe Eriksson
08-508 28 172
marithe.eriksson@stockholm.se

Stockholms stad
Idrottsnämnden
1320000000
Box 8313
104 20 STOCKHOLM

FÖRELÄGGANDE ATT ÅTGÄRDA BRISTER I VENTILATIONEN - LILJEHOLMSBADET

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Idrottsnämnden med org. nr. 212000-0142 att gällande Liljeholmsbadet inkomma med följande uppgifter:

1. Redovisa protokoll från OVK besiktning som skulle utförts under våren 2013.
2. Redovisning om hur de brister som framkom i OVK besiktningsprotokoll, daterat den 11 maj 2010, följts upp. Redovisningen ska även innehålla hur bristerna som avser duschrummens ventilation åtgärdats.
3. Analysresultat från provtagning på summa trihalometaner (THM) från september månad 2013. Provtagningen ska därefter följa framtaget lokalt råd för provtagning på THM.
I det fall THM överskrider riktvärdet ska förslag till åtgärder för hur värdena ska sänkas permanent redovisas. Sådana åtgärder ska kostnadsberäknas.

Ovanstående ska snarast redovisas till miljöförvaltningen skriftligen, dock senast 60 dagar efter delgivning av detta beslut.

Bakgrund

Den 6 september 2011 genomfördes en inspektion vid Liljeholmsbadet.

Inspektionsrapport skickades till idrottsförvaltningen den 26 september 2011.

I denna redovisades brister som noterats dels vid inspektionen och dels i den löpande badvattenövervakningen. Miljöförvaltningen ville utifrån påpekanden i inspektionsrapporten få in underlag om följande;

- hur brister i ventilationen av duschrum skulle kunna åtgärdas
- hur halterna av trihalometaner (THM) skulle kunna hållas låga
- förslag till säkrare lagring av svavelsyra och kalciumhypoklorit
- om varmvattenledningarna kunde bedömas som säkra ur legionellasynpunkt

Vid provtagningen i april, juni, oktober och november 2012 överskreds Socialstyrelsens riktvärde för THM. Vid provtagningen i december 2012 klarades riktvärdet men i januari 2013 överskreds riktvärdet på nytt. Enligt fastlagd rutin skulle provtagning utförts på THM i februari 2013, men inget ytterligare prov har tagits ut på denna parameter sedan januari. Övriga kemiska parametrar har varit bra från och med januari 2012 fram till och med juni 2013 bortsett från hög halt på COD i februari i år. Liljeholmsbadet har inte haft några bakterieöverskridanden januari 2012 – tom juni 2013.

Den 28 maj 2012 skickades påminnelse till idrottsförvaltningen att redovisa uppgifter i enlighet med inspektionsrapporten.

Vid möte med idrottsförvaltningen den 25 januari 2013 påmindes idrottsförvaltningen på nytt om att skicka in saknat underlag. I den diskussion som fördes framkom följande:

VVS: Liljeholmsbadet anslöts till fjärrvärmenätet 2009. Uppvärmningen av varmvattnet går via varmvattenberedare i nära anslutning till duschar. Ventilation: Vid mötet överlämnades protokoll från ventilationskontroll utförd den 11 maj 2010. Denna blev inte godkänd. Enligt uppgift skulle ny ventilationskontroll utföras under våren 2013. Vid mötet fastslogs att idrottsförvaltningen skulle redovisa resultat av ventilationskontrollen samt redovisa att brister i duschrummens ventilation åtgärdats senast den 11 juni 2013.

Lagring kemiska produkter: Redovisning med foton skulle lämnas som visade att lagringen av svavelsyra och kalciumhypoklorit har förbättrats på så sätt att dessa kemiska produkter fått ett större säkerhetsavstånd.

Trihalometaner (THM): När det gäller frågan om hur idrottsförvaltningen ska arbeta med att få ner halterna av THM hänvisades till försöksprojekt som pågick vid annan anläggning. Förvaltningen avser att använda sig av erfarenheterna från detta projekt också på andra anläggningar. Det framfördes att aktivt kol användes vid behov vid Liljeholmsbadet.

Överenskommelsen dokumenterades i mötesprotokoll daterat den 26 januari 2013.

Den 29 januari 2013 inkom en handling som visade att idrottsförvaltningen beställt en rengöring av ventilationskanaler år 2010 efter utförd, icke godkänd ventilationskontroll. I en förtydligande dialog framkom att åtgärder för att förstärka/åtgärda den bristande ventilationen i duschrummen på annat sätt, inte vidtagits.

Den 1 februari 2013 inkom redovisning med foton över ny lösning till lagring av kalciumhypoklorit och svavelsyra. Lösningen är tillfyllest och idrottsförvaltningen meddelades detta.

Motivering

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) framgår att en verksamhetsutövare ska kunna visa att verksamheten följer de förpliktelser som följer av andra kapitlets allmänna hänsynsregler.

Av 2 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken framgår att den som bedriver verksamhet, dels är skyldig att skaffa sig den kunskap som krävs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön och dels vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av 2 kap. 7 § miljöbalken framgår att kraven på hänsyn enligt 2 kap. 2-5 §§ gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Med olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken menas en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap. 3 § miljöbalken följer att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap. 9 § första stycket miljöbalken framgår att lokaler för allmänna ändamål skall brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Vidare framgår av andra stycket att ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Enligt 26 kap. 21 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

Enligt 26 kap. 19 § första stycket miljöbalken ska den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Av 26 kap. 22 § följer att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig

att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Ytterligare bestämmelser om verksamhetsutövers skyldigheter att bedriva egenkontroll finns i förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll (1998:901) (egenkontrollförordningen). Av 4-7 §§ egenkontrollförordningen framgår att verksamhetsutövaren skall ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön, att riskerna för verksamheten från hälso- och miljösynpunkt fortlöpande och systematiskt ska undersöka och bedömas samt att resultatet av undersökningar och bedömningar skall dokumenteras.

Av Socialstyrelsens allmänna råd om bassängbad (SOSFS 2004:7) följer att Egenkontrollen bland annat bör inkludera kontinuerliga mätningar av vattenkvaliteten, tillsyn av reningsanläggningarna, kontroll av doseringen av desinfektionsmedel, och rutiner vid förorening.

I Socialstyrelsens handbok om bassängbad (Bassängbad, hälsorisker, regler och skötsel) som kompletterar Socialstyrelsens allmänna råd 2004:7 anges avseende ventilation:

- Att ventilationen fungerar väl är väsentligt då föroreningar som bildas i simhallen med nödvändighet måste ventileras bort effektivt. Luft av dålig kvalitet i ett bassängbad kan orsaka t ex andningsproblem, illamående och huvudvärk.

Om THM

THM (trihalometaner) är en sammanfattande förkortning för kemiska föreningar som bildas i bassängbadvatten vid reaktionen mellan halogener (t.ex klor och brom) och organiska föroreningar. De fyra vanligaste är kloroform (triklormetan), bromdiklormetan, dibromklormetan och bromoform (tribrommetan). Vid klorerade bad utgörs merparten av (~90 %) av kloroform. THM är förhållandesvis lösliga i vatten. De kan även förångas och avdunsta från vattenytan. Exponering för THM sker främst via inandning, men upptag sker också via hud och kallsupar.

De studier som genomförts (bl a av IARC och WHO samt IMM vid Karolinska Institutet) visar att vid de nivåer som badande vardagligen utsätts för (mellan 50 – 100 ug/l) är riskerna små. Det internationella cancerforskningsinstitutet har klassificerat kloroform som möjligen cancerframkallande för människa. WHO (världshälsoorganisationen) har beräknat ett tolerabelt dagligt intag (TDI) för kloroform på 15 ug/per kg kroppsvikt och dag. Utifrån denna nivå är tävlingssimmare en grupp som kan utsättas för dagliga doser som ligger i närheten eller över detta värde då de vistas långa tider i bassängvatten. Barn får också i sig högre dos än vuxna ”normalbadande” då de sväljer mer vatten. Ett måttligt överskridande av TDI innebär enligt studierna inte någon påtaglig hälsorisk.

I Socialstyrelsens allmänna råd 2004:7 finns rekommendation om regelbunden provtagning på en rad parametrar. THM listas inte i den tabell för löpande

provtagning som finns i rådet. Av råden framgår dock att ytterligare provtagning än den listade ska göras vid behov.

Nämndens bedömning

Mot bakgrund av att den obligatoriska ventilationskontrollen (OVK) i maj 2010 inte blev godkänd och att det vid miljöförvaltningens inspektion i september 2011 var tydligt att ventilationens funktion av duschrum var bristfällig, är det miljö- och hälsoskyddsnämndens bedömning att det är rimligt att Idrottsnämnden redovisar resultat av ventilationskontroll utförd våren 2013. Därutöver ska Idrottsnämndens visa att bristerna som avser duschrummens ventilation åtgärdats.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens bedömning är vidare att idrottsnämnden som verksamhetsutövare vid simhallar och övriga idrottsanläggningar i staden har ett ansvar att säkerställa att halter av kemiska biprodukter såsom trihalometaner (THM) hålls låga i badvattnet. Utgångspunkten för miljö- och hälsoskyddsnämndens ståndpunkter är Socialstyrelsens diskussion i Bassängbad, hälsorisker, regler och skötsel, samt utblickar mot hur en del andra länder inom EU ser på riktvärden för THM i bassängbad (Tyskland, Danmark, Holland 20 ug/l, Finland 50 ug/l). Socialstyrelsen grundar sina rekommendationer på en utredning av WHO som innebär att verksamhetsutövare till bassängbad behöver arbeta aktivt med utredning/åtgärder om värdet på THM överstiger 100 ug/l. Trots att risken anses liten är det viktigt att exponering för THM minimeras. Vid förhöjda nivåer i vattnet, dvs. över 100 ug/l, behöver orsaken utredas och åtgärder vidtas.

Då Liljeholmsbadet under 2012 haft ett flertal provsvar där Socialstyrelsens riktvärde överskrids, anser nämnden att det är rimligt att provtagning utförs samt att lokalt fastställt råd för provtagning på denna parameter följs. .

